

EDUSKUNNAN VASTAUS 171/2001 vp

Hallituksen esitys vammaisten ja vajaakuntoisten henkilöiden työllistymistä edistäväksi lainsäädännöksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä vammaisten ja vajaakuntoisten henkilöiden työllistymistä edistäväksi lainsäädännöksi (HE 169/2001 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on antanut asiasta mietinnön (StVM 38/2001 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

sosiaalihoitolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä syyskuuta 1982 annetun sosiaalihoitolain (710/1982) 17 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1365/1992, sekä
lisätään lakiin uusi 27 d ja 27 e §, seuraavasti:

17 §

Kunnan on jäljempänä säädetyin tavoin huolehdittava seuraavien sosiaalipalveluiden järjestämisestä:

- 1) sosiaalityö;
 - 2) kasvatus- ja perheneuvonta;
 - 3) kotipalvelut;
 - 4) asumispalvelut;
 - 5) laitoshuolto;
 - 6) perhehoito;
 - 7) omaishoidon tuki; sekä
 - 8) vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta.
- — — — —

27 d §

Vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevalla toiminnalla tarkoitetaan erityisien työhön sijoittumista edistävien kuntoutus- ja muiden tukitoimien järjestämistä.

Vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevaa toimintaa järjestetään henkilöille, joilla vamman tai sairauden tai muun vastaavan syyn johdosta on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista ja jotka tarvitsevat työhallinnon palvelujen ja toimenpiteiden lisäksi 1 momentissa tarkoitettuja tukitoimia työllistyäkseen avoimille työmarkkinoille.

Vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevan toiminnan osana voidaan järjestää työtä, jossa työntekijä on työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitetussa työsuhteessa palvelun tuottajaan.

Edellä 3 momentissa mainitussa työssä noudatettavasta palkasta saadaan sopia työehtosopimuslaissa (436/1946) tarkoitetulla työehtosopimuksella, jota noudatetaan sen estämättä, mitä työsopimuslain 2 luvun 7 §:ssä säädetään työehtosopimusten yleissitovuudesta.

Vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevan palvelun tuottajalla on oikeus irtisanoa työntekijän työsopimus työsopimuslain 7 luvussa säädettyjen perusteiden ohella myös silloin, kun työn järjestäjä katsoo, että työntekijä ei ole 2 momentissa tarkoitetuin tavoin työn tarpeessa.

27 e §

Vammaisten henkilöiden työtoiminnalla tarkoitetaan toimintakyvyn ylläpitämistä ja sitä edistävää toimintaa. Työtoimintaa järjestetään työkyvyttömillä henkilöillä, joilla vammaisuu-

desta johtuen ei ole edellytyksiä osallistua 27 d §:ssä tarkoitettuun työhön ja joiden toimeentulo perustuu pääosin sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella myönnettäviin etuuksiin.

Vammaisten henkilöiden työtoimintaan osallistuva henkilö ei ole työsopimuslain 1 luvun 1 §:ssä tarkoitetussa työsuhteessa toiminnan järjestäjään tai palvelun tuottajaan.

Vammaisten henkilöiden työtoimintaan sovelletaan, mitä työturvallisuuslaissa (299/1958) ja nuorista työntekijöistä annetussa laissa (998/1993) sekä niiden nojalla annetuissa säännöksissä säädetään. Vammaisten henkilöiden työtoiminnan järjestäjän on otettava tapaturmavakuutuslain (608/1948) 57 §:n 1 momentin mukainen vakuutus työtoimintaan osallistuvalla. Vakuutuksen vuosityöansiona käytetään tapaturmavakuutuslain 28 §:n 6 momentin mukaista vähimmäisvuosityöansiota.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2002.

Laki

vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 22 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3 päivänä huhtikuuta 1987 annetun lain (380/1987) 22 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 743/1992.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2002.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/1956) 20 §:n 1 momentin 2 kohdan a alakohta, 22 §:n 4 ja 5 momentti, 39 §:n 4 momentti sekä 77 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat 20 §:n 1 momentin 2 kohdan a alakohta, 22 §:n 4 ja 5 momentti ja 39 §:n 4 momentti laissa 837/1998 sekä 77 §:n 1 momentti laissa 1061/2001, seuraavasti:

20 §

Kansaneläkkeenä maksetaan:

2) työkyvyttömyyseläkettä:

a) työkyvyttömälle henkilölle, joka on 65 vuotta nuorempi, alle 20-vuotiaalle kuitenkin vain 39 §:n 4 momentissa säädetyn edellytyksin;

22 §

Jos eläkkeensaaja, jonka terveydentilassa ei ole tapahtunut olennaista muutosta ja joka saa 1 momentin mukaista toistaiseksi myönnettyä täysimääräistä työkyvyttömyyseläkettä, ryhtyy ansiotyöhön ja ansaitsee 588,66 euroa kuukaudessa tai sitä enemmän, hänelle ei makseta eläkettä työssäoloajalta, vaan se jätetään lepäämään. Täysimääräiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen rinnastetaan eläke, jonka määrä poikkeaa täysimääräisen eläkkeen määrästä lain 25 b §:stä johtuvasta syystä. Henkilön saamia 26 §:ssä tarkoitettuja perhe- ja huoltoeläkkeitä ei oteta huomioon ratkaistaessa, katsotaanko henkilön saavan sellaista täysimääräistä työkyvyttömyyseläkettä, joka voidaan jättää lepäämään. Eläke voidaan jättää lepäämään vähintään kuuden kuukauden ja enintään viiden vuoden ajaksi.

Työkyvyttömyyseläkkeen ollessa lepävänä henkilöä ei pidetä eläkkeensaajana. Henkilölle, jonka eläke on jätetty lepäämään 4 momentissa säädetyllä tavalla, maksetaan lepäämistä vastaavalta ajalta, enintään kuitenkin 24 kuukaudelta vammaistukilain (124/1988) 2 §:n 3 momentissa

mainittua vammaistukea. Lepäämässä olevaa eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen edellyttäen, että työnteko on lakannut tai ansiotulot ovat vähentyneet siten, että ne jäävät alle 4 momentissa säädetyn tulorajan. Jollei lepävänä olevaa eläkettä ole eläkelaitokselle tehdyllä eläkelaitoksen pyytämällä ilmoituksella vaadittu maksettavaksi uudelleen viiden vuoden kuluessa siitä, kun eläke on jätetty lepäämään, katsotaan se ilman eri päätöstä lakanneeksi.

39 §

Alle 20-vuotiaan oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen alkaa aikaisintaan sen kuukauden alusta, jota edeltävän kuukauden aikana hänen oikeutensa kuntoutusrahalain perusteella maksettavaan kuntoutusrahaan on päättynyt. Oikeutta eläkkeeseen ei myöskään ole henkilöllä, jonka kuntoutus jatkuu hänen täyttäessään 20 vuotta, ennen kuntoutuksen tai kuntoutusrahan maksamisen päättymistä. Edellä säädetystä poiketen eläke voidaan kuitenkin myöntää henkilölle, jolla ei selvitysten perusteella katsota olevan mahdollisuuksia ammatilliseen kuntoutukseen tai jonka ammatillinen kuntoutus on sairauden vuoksi keskeytynyt tai päättynyt tuloksettomana.

77 §

Tässä laissa säädetyt etuudet ja niiden määräytymisperusteet sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaeläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään lukuun ottamatta tä-

män lain 22 §:n 4 momentissa mainittua ansiotuloa ja 30 a §:n 3 momentissa mainittua määrää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2002.

Laki

vammaistukilain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annetun vammaistukilain (124/1988) 2 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1060/2001, seuraavasti:

2 §

Jos henkilö on jättänyt kansaneläkkeensä kansaneläkelain 22 §:n 5 momentissa tarkoitetulla tavalla lepäämään, hänelle maksetaan 1 momentin 1 kohdan mukaista vammaistukea

eläkkeen lepäämisajalta, enintään kuitenkin 24 kuukauden ajalta. Henkilö ei voi samalta ajalta saada muulla perusteella vammaistukea.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2002.

Laki

kuntoutusrahalain 5 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun kuntoutusrahalain (611/1991) 5 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 836/1998, seuraavasti:

5 a §

Ammatillisen kuntoutuksen varmistamiseksi nuorelle maksettava kuntoutusraha

Ammatillisen kuntoutumisen varmistamiseksi ja työllistymisen edistämiseksi kuntoutusrahaa maksetaan 7 §:n 3 momentin estämättä 5 §:ssä mainittujen tilanteiden lisäksi myös vammaiselle 16 vuotta täyttäneelle nuorelle,

jonka työkyky- ja ansiomahdollisuudet tai mahdollisuudet valita ammatti ja työ ovat sairauden, vian tai vamman vuoksi olennaisesti heikentyneet ja joka tämän vuoksi tarvitsee tehostettua työkyvyn arviointia ja kuntoutusta. Lisäksi edellytetään, että nuorelle on laadittu henkilökohtainen opiskelu- ja kuntoutumissuunnitelma. Kuntoutusrahaa maksetaan tämän pykälän nojalla enintään sen kuukauden loppuun, jona henkilö täyttää 20 vuotta. Jos henkilö 20 vuotta täyttäes-

sään on kuntoutuksessa, kuntoutusrahan maksamista jatketaan sen kuukauden loppuun, jona meneillään oleva kuntoutusjakso päättyy.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2002.

Laki

sairausvakuutuslain 15 ja 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/1963) 15 §:n 4 momentti ja 19 §:n 6 momentti, sellaisena kuin ne ovat 15 §:n 4 momentti laissa 19/1982 ja 19 §:n 6 momentti laissa 350/1996, seuraavasti:

15 §

Päivärahaa suoritetaan enintään sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana vakuutettu täyttää 65 vuotta taikka jota seuraavan kuukauden alusta lukien vakuutettu alkaa saada työttömyyseläkettä.

vyttömyyseläkkeeseen, ei ole oikeutta saada päivärahaa siltä ajalta, jolta hänellä on oikeus eläkkeeseen. Vakuutetulla on kuitenkin oikeus päivärahaan, jos vakuutettu tulee työkyvyttömäksi siihen työhön, jota hän eläkkeellä ollessaan välittömästi ennen työkyvyttömyyden alkamista on tehnyt. Päivärahan määrä lasketaan tällöin sanotusta työstä saatujen työtulojen perusteella siten kuin 16 ja 17 §:ssä säädetään.

19 §

Vakuutetulla, joka saa työttömyyseläkettä tai jolla on oikeus kansaneläkelain (347/1956) 22 §:n 1 momentin nojalla myönnettyyn työky-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2002.

Laki

työllisyyslain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä maaliskuuta 1987 annetun työllisyyslain (275/1987) 16 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1696/1992, seuraavasti:

16 §

Työttömän työllistymisen edistäminen ja työvoimapolvelujen ensisijaisuus

Jos työnhakijaa ei ole 1 momentissa tarkoitettuilla eikä työnhakijan yksilöllisen tilanteen edellyttämällä tehostetuilla toimenpiteillä onnistuttu työllistämään, voidaan hänen työllistymistään tukea työllisyysmäärärahojen avulla sen mukaan kuin tässä laissa ja asetuksella säädetään. Työvoimaviranomaisten on työllisyysmäärärahoihin työllistäessään annettava etusija niille työnhakijoille, joiden työnsaannin tarve on suu-

rin. Työllisyysmäärärahoja kohdennetaan erityisesti nuorten, pitkäaikaistyöttömien ja vajaakuntoisten työllistämiseen, pitkäaikaistyöttömyyden ennalta ehkäisemiseen sekä alueellisesti tasapainoisen työllisyyden edistämiseen. Talousarviossa osoitettujen määrärahojen rajoissa voidaan työllisyysmäärärahoista myöntää tukea myös muiden työttömien työllistämiseen ja muuhun työllisyyden edistämiseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2002.

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 2001
